

NOTĂ INFORMATIVĂ

cu privire la proiectul Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice și termice, pentru serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice și termice, pentru serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice a fost elaborat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

În corespundere cu prevederile art.7, alin. (2), lit. a) din Legea nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, elaborează și aprobă metodologiile de calculare, de aprobare și de aplicare a prețurilor reglementate pentru energia electrică și pentru energia termică produsă de centralele electrice de termoficare urbane. Concomitent, conform prevederilor art.9, alin. (2), lit. a) din Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Agenția elaborează și aprobă metodologiile de calcul, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru producerea energiei termice, pentru serviciul de distribuție a acesteia, pentru furnizarea energiei termice, precum și pentru energia termică livrată consumatorilor, inclusiv pentru apa caldă menajeră.

În prezent, prețurile și tarifele la producerea energiei electrice și energiei termice sunt aprobate în corespundere cu Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor la producerea energiei electrice, energiei termice și la apa de adaos, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 147 din 25.08.2004. Totodată, tarifele la energia termică livrată consumatorilor sunt aprobate în corespundere cu Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru energia termică livrată consumatorilor, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 482 din 06.09.2012.

Metodologia propusă este una nouă și a fost elaborată reieșind din realitățile existente de reglementare, conform cărora, la moment, nu există titulari de licență în sectorul termoenergetic care dețin licență doar pentru unul din genurile de activitate reglementată. Astfel, toți titularii de licență dețin o singură licență pentru activitatea de producere, distribuție și furnizare a energiei termice. Totodată, structura Metodologiei, permite determinarea separată, în caz de necesitate, a prețurilor și tarifelor pentru fiecare gen de activitate reglementată.

Necesitatea elaborării unei metodologii noi, a fost condiționată și de modificările cadrului normativ intervenite în timp de la aprobarea Metodologiilor tarifare în vigoare și până în prezent. Astfel, Metodologia a fost elaborată în corespundere cu prevederile Legii nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legii nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică, principiile stabilite în Standardele Naționale de Contabilitate, și alte acte normative în vigoare.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul Metodologiei nu transpune directivele UE, precum și nu a fost elaborat întru armonizarea legislației naționale cu prevederile legislației UE.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiect al Metodologiei constituie reglementarea următoarelor prețuri și tarife:

- 1) prețurile pentru energia electrică și energia termică produsă de centralele electrice de termoficare;
- 2) tariful pentru producerea energiei termice;
- 3) tariful pentru serviciul de distribuție și furnizare a energiei termice;
- 4) tariful pentru energia termică livrată consumatorilor, inclusiv pentru apa caldă menajeră.

Proiectul Metodologiei este structurat în 7 Capítule, separate în Secțiuni și conține 154 puncte.

Capítolul I. Dispoziții generale. Capítolul include 3 secțiuni și stabilește scopul și domeniul de aplicare a Metodologiei, principiile de reglementare, definițiile noțiunilor în scopul asigurării exhaustivității și clarității esenței acestora.

Capitolul II. Structura cheltuielilor reglementate. În capitol, sunt sistematizate cheltuielile necesare în corespundere cu particularitățile fiecărui gen de activitate. Totodată, în scopul majorării gradului de transparență decizională, sunt clar definite cheltuielile care nu se includ în costurile reglementate.

Capitolul III. Determinarea și actualizarea cheltuielilor. În capitol este caracterizat detaliat fiecare tip de cheltuială. Este descrisă modalitatea determinării cheltuielilor, prin descrierea criteriilor de recunoaștere ale acestora în scopuri tarifare, în conformitate cu principiul stabilirii cheltuielilor minime necesare și justificate. Totodată, fiecare secțiune aferentă cheltuielilor vizate, specifică modalitatea de actualizare a cheltuielilor de bază, aprobate de ANRE, în scopuri tarifare.

Capitolul IV. Planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor. În corespundere cu prevederile art. 45 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Metodologia tarifară include principiul efectuării investițiilor în sectorul termoenergetic și modul de recuperare a acestora prin intermediul tarifului. Din aceste considerente, prevederile Capitolului IV sunt destinate procedurilor de planificare, prezentare și aprobare a investițiilor, criteriilor de evaluare a proiectelor investiționale și modalității de recuperare a valorii investițiilor aprobate în scopuri tarifare. De menționat că, prevederile capitolului dat corespund (cu deosebiri neesențiale, specifice sectorului termoenergetic) prevederilor Regulamentului ANRE nr. 283/2016 din 15.11.2016 privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, care se aplică la reglementarea activității titularilor de licență din sectorul electroenergetic și gazelor naturale.

Capitolul V. Determinarea rentabilității. În capitol sunt stabilite principiile și metoda de determinare a rentabilității reglementate. De menționat că, capitolul a fost elaborat în corespundere cu prevederile art. 45 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, conform cărora, nivelul de rentabilitate, stabilit în Metodologia tarifară, este determinat prin metoda costului mediu ponderat al capitalului și aplicat la valoarea netă a activelor materiale pe termen lung. De notat că, la moment, în corespundere cu prevederile Metodologiei nr. 147 din 25.08.2004, rentabilitatea este determinată prin aplicarea ratei medii a dobânzii la Bonurile de Trezorerie ale Republicii Moldova cu termen de circulație de 364 zile (pentru investițiile din surse proprii) sau prin aplicarea ratei medii a dobânzilor bancare de lungă durată (5 și mai mulți ani), stabilit de Banca Națională a Republicii Moldova plus maximum 5 puncte (pentru investiții din credite bancare și împrumuturi). Astfel, prevederile Metodologiei în vigoare contravin prevederilor Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și din aceste considerente, necesitatea aprobării unei noi Metodologii tarifare este imperativă.

Capitolul VI. Determinarea prețurilor și tarifelor. În capitol, este descrisă structura tarifelor aferente fiecărui gen de activitate. Totodată, reieșind din realitățile existente de reglementare, prevederile Metodologiei pot fi aplicate și în cazurile în care titularul de licență deține o singură licență pentru activitatea de producere, distribuție și furnizare a energiei termice.

Capitolul VII. Aprobarea, actualizarea și aplicarea prețurilor și tarifelor. În capitol sunt stabilite procedurile de prezentare, aprobare și actualizare a prețurilor și tarifelor în concordanță cu prevederile Metodologiei tarifare și prevederile altor acte normative de reglementare.

Astfel, în proiectul Metodologiei sunt stabilite următoarele prevederi noi, care vor permite sporirea gradului de transparență la aprobarea prețurilor și tarifelor:

- 1) este stabilită metoda nediscriminatorie de alocare a costului combustibilului utilizat la producerea energiei electrice și termice în regim de cogenerare;
- 2) este stabilită baza de calcul a amortizării mijloacelor fixe, condiția de utilizare a amortizării și modul de reflectare a acesteia în preț/tarifă actualizat în cazul în care este utilizată în alte scopuri;
- 3) sunt clar definite cheltuielile care nu se includ în costurile reglementate. Stabilirea exhaustivă a acestor cheltuieli, va contribui la majorarea gradului de transparență decizională și va permite titularului de licență eficientizarea cheltuielilor efective (reflectate în evidența contabilă) la un nivel optim comparativ cu cheltuielile acceptate în scopuri tarifare;
- 4) este prevăzut modul de includere în structura prețurilor și tarifelor a alocației privind fondul de rulment în cazul în care acesta nu este utilizat după destinație de către întreprindere;
- 5) este stabilită procedura și criteriile planificării, aprobării și efectuării investițiilor;
- 6) este stabilită metoda de determinare a rentabilității reglementate;

7) este prevăzută procedura de ajustare anuală a prețurilor și tarifelor și ajustare extraordinară, în cazul modificării tarifelor la gazele naturale procurate.
5. Fundamentarea economico-financiară
Aplicarea prevederilor Metodologiei nu presupune cheltuieli suplimentare de implementare.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Urmare a aprobării Metodologiei urmează a fi abrogate Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor la producerea energiei electrice, energiei termice și la apa de adaos, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 147 din 25.08.2004 și Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru energia termică livrată consumatorilor, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 482 din 06.09.2012. Adoptarea unor acte normative noi, care vor avea ca scop implementarea prevederilor intervenției în cauză, nu este necesară.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
Proiectul Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate pentru producerea energiei electrice și termice, pentru serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice, Analiza impactului de reglementare și Nota informativă au fost supuse consultării și avizării, în strictă conformitate cu prevederile cadrului legal în vigoare, de către toți titularii de licențe asupra cărora au incidență prevederile actului normativ respectiv, precum și de către autoritățile publice de resort, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Finanțelor, Consiliul Concurenței, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova. Toate recomandările prezentate de către părțile interesate au fost examinate și incluse în sinteza proiectului, cu argumentările de rigoare. În procesul examinării obiecțiilor și propunerilor recepționate, propunerile argumentate ale părților interesate au fost luate în considerare de către Agenție.
8. Constatările expertizei anticorupție
În Raport au fost constatate unele lacune, care, urmare a recomandărilor expuse de către CNA, au fost înlăturate prin revizuirea și completarea dispozițiilor proiectului. De menționat că, nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile proiectului Metodologiei cu reglementările altor acte normative. Totodată, potrivit Raportului de expertiză anticorupție nr. EDA19/5882 din 12.06.2019 la proiectul în redacția propusă au fost enunțate lacune neconfirmate precum: 1) <i>lipsa stabilirii exprese a procedurii de examinare și aprobare a cheltuielilor de bază</i> , care de fapt este exhaustiv reglementată într-un alt act normativ procedural aprobat de către ANRE (Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.286/2018 din 17.10.2018); 2) <i>nu este stabilit cu exactitate procedura și termenul de examinare de către ANRE a Programului de producere al întreprinderii</i> . Or, Programul de producere nu reprezintă o obligativitate stabilită prin lege, dar o necesitate în contextul monitorizării situației tehnico-economice a entității. Astfel, deoarece cadrul normativ secundar nu poate depăși limitele stabilite de lege, elaborarea mecanismului de examinare și aprobare a Programului de producere nu poate fi instituit. Suplimentar, cu referire la lacunele neconfirmate, ANRE a prezentat argumentele de rigoare în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Proiectul nu cade sub incidența expertizei de compatibilitate, nefiind supus unei asemenea expertize.
10. Constatările expertizei juridice
Prevederile proiectului Metodologiei, precum și ale Hotărârii au fost modificate reieșind din Avizul Ministerului Justiției din 25.06.2019 nr. 04/6186.
11. Constatările altor expertize
În cadrul ședințelor Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din data de 10 iunie 2019, AIR și proiectul Metodologiei a fost avizat pozitiv.